

Розділ III. ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА, АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

DOI: 10.33766/2524-0323.97.159-168

УДК 342.45

Берназюк Я. О., доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, професор кафедри конституційного та міжнародного права Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського (м. Київ, Україна)

e-mail: bern1979@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-2353-4836>

АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ В ДЕЯКИХ КАТЕГОРІЯХ СПРАВ ЩОДО ЗАХИСТУ СУСПІЛЬНОГО (ПУБЛІЧНОГО) ІНТЕРЕСУ

У статті розкрито поняття та зміст суспільного (публічного) інтересу на підставі проведення аналізу судової практики в деяких категоріях справ щодо захисту суспільного (публічного) інтересу. З огляду на практику Верховного суду, встановлено, що громадськість (громадськість) інтерес охоплює такі важливі сфери, як: громадська безпека, охорона навколишнього середовища, використання надр, передача державних земель, доступ до публічної інформації, захист публічної інформації і т. ін. Зазначено, що в національній судовій практиці була створена стабільна позиція щодо найважливіших сфер, зокрема збереження державного суверенітету, територіальної цілісності держави, вирішення глобальних екологічних проблем, поліпшення розрахунків, використання надр, охорона навколишнього середовища, громадська безпека, доступ до публічної інформації та ін. Підсумовано, що співмірність (справедливий баланс) між приватними та суспільними (публічними) інтересами є складовою конституційного принципу верховенства права.

Автором окреслено сфери, у яких виникає необхідність судового захисту суспільного (публічного) інтересу. Доведено, що захист суспільних (публічних) інтересів, за загальним правилом, забезпечується такими правовими інструментами, як: конкуренція (заборона дискримінації), відкритий конкурс, аукціон, свобода слова, доступ до публічної інформації (відкриті дані), залучення громадськості до прийняття рішень суб'єктами владних повноважень (громадський контроль), а також всеохоплюючим практичним застосуванням у всіх сферах суспільно-управлінського життя принципу прозорості (відкритості, гласності, транспарентності).

Ключові слова: суспільний (публічний) інтерес, судова практика, адміністративне провадження, Верховний Суд.

Постановка проблеми. Поняття «суспільний (публічний) інтерес» та похідні від нього категорії (суспільні потреби, суспільна необхідність, суспільний добробут) широко використовуються в національних та міжнародних актах, а також відповідній судовій практиці, проте його універсальне визначення відсутнє, так

само, як не сформульовано уніфікованих критеріїв, за якими можна було б встановити наявність суспільного (публічного) інтересу, що підлягає захисту.

У правозастосовній практиці питання суспільного (публічного) інтересу має винятково важливе значення, зважаючи на те, що в адміністративному судочинстві для розгляду та вирішення справ, які становлять значний суспільний інтерес, передбачені певні особливості.

Так у Кодексі адміністративного судочинства України (далі – КАС України) [2] встановлено, що при вирішенні питання про розгляд справи за правилами спрощеного або загального позовного провадження суд враховує, зокрема, чи становить розгляд справи значний суспільний інтерес (ч.3 ст. 257); не підлягають касаційному оскарженню судові рішення у справах незначної складності та інших справах, розглянутих за правилами спрощеного позовного провадження, крім випадків, якщо, зокрема, справа становить значний суспільний інтерес (ч.5 ст. 328). Окрім того, у ч 5 ст. 134 та ч.9 ст. 139 КАС України, публічний інтерес до справи враховується під час визначення співмірності розміру витрат на оплату послуг адвоката та при вирішенні питання про розподіл судових витрат.

Таким чином, наявність у публічно-правовому спорі суспільного (публічного) інтересу впливає на порядок розгляду справи (тривалість та якість такого розгляду), збільшує можливість для касаційного (третього) перегляду справи, а також додає витрати на оплату послуг адвоката, які підлягають компенсації особою, що програла.

Отже, проведення аналізу судової практики адміністративних судів у деяких категоріях справ щодо захисту суспільного (публічного) інтересу є актуальним напрямком дослідження сучасної правової науки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти проблеми захисту суспільного (публічного) інтересу висвітлювались у роботах таких науковців, як: В. Ковальчук, М. Лученко, С. Стеценко, В. Щавінський та ін. Українським ученим В. Нестеровичем було досліджено категорію «інтерес» у правотворчості крізь призму загальнотеоретичних аспектів [3]. Деякі з них, що пов'язані із захистом суспільного (публічного) інтересу в адміністративному судочинстві, також вивчалися автором цієї статті [4; 5]. Однак на сьогодні недостатньо розробленим залишається питання аналізу судової практики у справах щодо захисту суспільного (публічного) інтересу.

Формулювання цілей. Метою статті є окреслення сфер, які охоплює суспільний (публічний) інтерес, та проведення аналізу судової практики в деяких категоріях справ щодо захисту такого інтересу.

Виклад основного матеріалу. У національній судовій практиці сформувалась стала правова позиція, відповідно до якої під час вирішення деяких категорій справ важливим є не тільки захист прав та інтересів фізичних особи чи захист інтересів юридичної особи у відносинах із суб'єктами владних повноважень, тобто приватних інтересів, але також урахування необхідності захисту суспільного (публічного) інтересу. Зокрема, про необхідність урахування суспільного (публічного) інтересу та досягнення балансу між приватними та суспільними (публічними)

інтересами неодноразово наголошувалось Верховним Судом (далі – ВС) під час розгляду та вирішення соціальних спорів.

Так, розглядаючи справу № 520/15025/16-а, ухвалою від 25 жовтня 2019 р. [6], ВС ініціював відступ від висновку, згідно з яким «Особа позбавлена права на призначення пенсії на пільгових умовах з огляду на відсутність результатів атестації відповідного робочого місця за умовами праці», що сформований Верховним Судом України (міститься, зокрема, у судових рішеннях від 10 вересня 2013 р. у справі № 21-183а13, від 16 вересня 2014 р. у справі № 21-307а14, від 25 листопада 2014 р. у справі № 21-519а14, від 10 березня 2015 р. у справі № 21-51а15, від 13 березня 2015 р. у справі № 21-585а14, від 14 квітня 2015 р. у справі № 21-383а14, від 2 грудня 2015 р. у справі № 21-1329а15, від 10 лютого 2016 р. у справі № 21-5432а15 та від 12 квітня 2016 р. у справі № 21-6501а15), та передав справу на розгляд Великої Палати Верховного Суду (далі – ВП ВС).

Зокрема, в ухвалі від 25 жовтня 2019 р. Суд наголосив, що в цій справі варто враховувати дотримання балансу приватних та суспільних (публічних) інтересів, що узгоджується з уже ustalеним виробленим у праві цивілізаційним підходом, згідно з яким «Truth or stability – truth is preferable» (при конкуренції між правдивим і стабільним пріоритет варто віддавати першому).

У подальшому постановою від 19 лютого 2020 р. у справі № 520/15025/16-а ВП ВС відступив від раніше сформульованої Верховним Судом України позиції, наведеної у вищезазначених судових рішеннях, оскільки дійшов висновку, що в разі існування неоднозначного або множинного тлумачення прав та обов'язків особи в національному законодавстві органи державної влади зобов'язані застосувати підхід, який був би найбільш сприятливим для особи.

Інша справа № 826/7011/16 мала відношення до правомірності постанови Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 25 грудня 2015 р. № 1181, котрою було позбавлено дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, гарантованого їм державою права на отримання тимчасової допомоги в розмірі, не меншому від встановленого Сімейним кодексом України мінімуму. Суди першої та апеляційної інстанцій, задовольняючи позов частково, визнали нечинною оскаржувану постанову КМУ від 25 грудня 2015 р. № 1181, проте відмовили в задоволенні позову в частині стягнення матеріальної шкоди, завданої незаконним рішенням КМУ.

Вирішуючи питання про наявність підстав для відшкодування шкоди, завданої незаконним рішенням КМУ, ВС згідно з постановою від 3 березня 2020 р. [7] направив справу на новий розгляд до суду першої інстанції в цій частині, з огляду на те, що Мінсоцполітики, як головний виконавець оскаржуваної постанови, володіє повною та достовірною інформацією, необхідною для розрахунку розміру шкоди, ймовірно заподіяної особі неправомірним рішенням суб'єкта владних повноважень. Тому залучення Мінсоцполітики як співвідповідача в цій справі відповідає принципу ефективності судового захисту, закріпленого ст.ст. 2 та 5 КАС України.

Ще одним видом публічно-правових спорів, у яких наявний суспільний (публічний) інтерес, є захист прав дітей (у сфері освіти, охорони здоров'я, безпечного дозвілля тощо).

Зокрема, у справі № 804/4585/18 прокурор звернувся із позовом до Департаменту гуманітарної політики міської ради, за участю третьої особи – комунального закладу освіти, про визнання протиправного бездіяльності щодо невжиття заходів, направлених на усунення порушень норм земельного законодавства стосовно оформлення правостановлюючих документів на земельну ділянку, що знаходиться під закладом освіти. У постанові від 5 листопада 2019 р. у цій справі ВС погодився із доводами прокурора, який зазначив про те, що в цій справі підлягають захисту інтереси держави у сфері охорони права на освіту дітей шляхом створення належних та безпечних умов для здобуття освіти, які порушено протиправною бездіяльністю органу місцевого самоврядування та комунального закладу освіти, що знаходиться у віданні цього органу. Відтак, суд дійшов висновку, що обов'язок органів державної влади та місцевого самоврядування полягає у створенні, у межах визначених законом повноважень, умов для отримання дитиною освіти, забезпечення її доступності шляхом, зокрема, належного функціонування розгалуженої мережі навчальних закладів [8].

У справі № 337/3087/17(2-а/337/236/2017) спір пов'язаний із визнанням протиправними дії відділу освіти щодо відмови в наданні направлення дитині для влаштування до дошкільного навчального закладу, через те що дитина не отримала всіх обов'язкових щеплень.

Розглядаючи цю справу, ВС у постанові від 20 березня 2018 р. зазначив, що індивідуальне право (інтерес) відмовитися від щеплення батьками дитини при збереженні обсягу права дитини на здобуття освіти, у тому числі в дошкільних закладах освіти, протиставляється загальносуспільному праву (інтересу) інших батьків та їхніх дітей, які провели щеплення перед направленням дитини для здобуття освіти в дошкільних закладах освіти, з метою досягнення загального блага у формі права на охорону здоров'я, що, крім іншого, гарантовано ст.ст. 3, 27 та 49 Конституції України.

Як зауважив ВС, такий баланс у цих спірних правовідносинах може бути досягнутий лише в разі поєднання трьох складових: 1) надання державою права вибору батькам щодо надання згоди або відмови від проведення профілактичних щеплень дитині на підставі об'єктивної інформованості батьків щодо якості вакцинації, її походження, можливих негативних наслідків (реакцій) від проведення або відмови проведення вакцинації для дитини; 2) створення державою рівних умов для отримання дітьми дошкільної освіти, незалежно від наявності або відсутності в них профілактичних щеплень, у тому числі шляхом забезпечення функціонування соціально-педагогічного патронату та інших форм дошкільної освіти, які за всіма критеріями (якості, доступності, зручності тощо) мають бути не гіршими, ніж отримання дошкільної освіти в умовах стаціонару в комунальних чи державних закладах дошкільної освіти; 3) надання державою гарантій щодо забезпечення високих стандартів якості як вакцин, що надходять на внутрішній ринок України, так і медичних послуг, пов'язаних з організацією та проведенням профілактичного щеплення [9].

Питання обов'язкової вакцинації дітей, як необхідність у демократичному суспільстві, порушено також у рішеннях Європейського суду з прав людини (далі

– ЄСПЛ). Зокрема, як зазначив під час X Щорічного судового форуму юрист Секретаріату ЄСПЛ, заступник секретаря Адміністративного трибуналу Ради Європи, практика ЄСПЛ у справах проти України свідчить про те, що ЄСПЛ захищає інтереси всіх громадян, а не тільки заявників [10].

Зокрема, у рішенні у справі «Vavříčka and others v. the Czech Republic» (заява № 47621/13 і 5 інших) [11] ЄСПЛ підтримав рішення влади Чехії щодо примусової вакцинації дітей, проти якого виступила група батьків. При тому, щодо пропорційності втручання, Суд зауважив, що обов'язкова вакцинація має відношення до дев'яти хвороб, проти яких вона вважається ефективною та безпечною і визнана науковою спільнотою. Безпека використовуваних вакцин залишається під постійним контролем компетентних органів. Обов'язкова вакцинація не є абсолютною, оскільки виняток становлять діти, які мають протипоказання до вакцинації. Крім того, примусова вакцинація не допускається, якщо мова йде про «примушення» у формі адміністративного штрафу за відмову.

Недопуск невакцинованих дітей до дошкільних закладів не становить «втручання» у значенні п.2 ст. 8 Конвенції. Заявники сприймали це як форму санкції чи покарання, проте для Суду ці наслідки чітко передбачені законодавством за недотримання загального юридичного обов'язку, покликаного охороняти, зокрема, здоров'я дітей; ці наслідки є такими що мають, по суті, захисний, а не каральний характер (п.п. 290-309).

В іншій справі № 810/3894/17, що розглядалася судами України та стосувалася захисту інтересів дітей, прокурор звернувся до суду із позовом до сільської ради про визнання протиправною бездіяльність та зобов'язання вчинити дії щодо розробки і затвердження плану технічної інвентаризації та паспортизації дитячого ігрового майданчика, який перебуває на балансі сільської ради.

У постанові від 15 жовтня 2019 р. ВС зазначив, що в цій справі захисту підлягають інтереси держави у сфері охорони дитинства шляхом створення безпечних умов для життя і здорового розвитку дитини, які порушено протиправною бездіяльністю органу місцевого самоврядування, оскільки сільська рада не виконала покладені на неї повноваження зі здійснення паспортизації та інвентаризації закріплених за нею об'єктів благоустрою, а саме ігрового майданчика, чим позбавила можливості його активного використання та порушила інтереси держави у сфері охорони дитинства.

ВС також наголосив, що з аналізу ст.ст. 3 та 33 Конвенції про права дитини від 20 листопада 1989 р. [12], які ратифіковано Постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1991 р. [13], та ст. 1 Закону України «Про охорону дитинства» [14] вбачається, що до обов'язків органів державної влади та місцевого самоврядування віднесено створення умов, у межах визначених законом повноважень, для комфортного та безпечного життя дитини, отримання освіти, соціального захисту, всебічного розвитку тощо, зокрема й шляхом створення та належного утримання об'єктів благоустрою населених пунктів [15].

До спорів, які стосуються переважно захисту суспільного (публічного) інтересу, також слід віднести спори у сфері охорони культурної спадщини, свободи слова та доступу до публічної інформації, економічної стабільності держави та ін.

Зокрема, у постанові від 21 серпня 2019 р. у справі № 826/12524/18 [16] щодо правомірності проведення будівельних робіт у межах історичних ареалів міста Києва без дозволу органів охорони культурної спадщини, ВС наголосив, що забезпечення справедливого балансу приватного та суспільного (публічного) інтересів у цій справі полягає в необхідності дотримання суб'єктом господарювання під час виконання земельних та будівельних робіт на земельній ділянці, що знаходиться в безпосередній близькості до охоронної (буферної) зони об'єкту Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО – ансамблю Києво-Печерської лаври та в межах Центрального історичного ареалу міста Києва, вимог, визначених, зокрема, Законом України «Про охорону культурної спадщини».

Справа № 826/19128/16 має відношення до правомірності рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, яким призначено проведення позапланової перевірки телерадіокомпанії, з огляду на те що в процесі моніторингу телерадіопрограм було виявлено порушення вимог Закону України «Про телебачення і радіомовлення».

У постанові від 21 серпня 2018 р. [17], залишаючи без змін рішення судів першої та апеляційної інстанцій, якими в задоволенні позову відмовлено, ВС зазначив, що при прийнятті відповідних рішень Національна рада повинна враховувати суспільну значимість інформації та її наслідки, зокрема, шкоду для суспільства.

Серед іншого, ВС врахував позицію ЄСПЛ, яка зводиться до того, що засоби масової інформації відіграють важливу роль у демократичному суспільстві: хоча ЗМІ не повинні переходити певні визначені межі, проте «їх обов'язком є передавати інформацію та ідеї з усіх питань, що становлять суспільний інтерес, у сумісний з їхніми обов'язками та відповідальністю спосіб...» (п.45 рішення у справі «Thoma v. Luxembourg», заява № 38432/97) [18].

Вирішуючи спори, що виникають у сфері економіки, ВС наголошує на тому, що суспільний (публічний) інтерес у такій категорії справ полягає в тому, що створення привабливого інвестиційного клімату та захист прав інвесторів належить до пріоритетів державної політики.

Зокрема, у постанові від 9 лютого 2021 р. у справі № 856/9/20-а [19] щодо примусового відчуження земельної ділянки для суспільних потреб, а саме для видобування корисних копалин, ВС дійшов висновку, що стимулювання підприємницької діяльності, створення привабливого інвестиційного клімату та захист прав інвесторів належить до пріоритетів державної політики, оскільки є запорукою економічного зростання та добробуту кожного через збільшення надходжень до державного та місцевих бюджетів, збереження існуючих та створення нових робочих місць, розвитку відповідної територіальної громади. У зв'язку з цим, мета розміщення та обслуговування об'єктів, пов'язаних із видобуванням корисних копалин загальнодержавного значення, за умови дотримання процедури, визначеної законодавством, є сумісною з умовою про суспільну необхідність під час вирішення питання про примусове відчуження земельної ділянки.

Аналогічний висновок зроблений ВС у постанові від 15 квітня 2020 р. у справі № 826/779/18 [20] щодо правомірності рішення Національного банку України

(далі – НБУ) про віднесення комерційного банку до категорії неплатоспроможних. У цій постанові ВС зазначив, що метою здійснення НБУ контролю за діяльністю комерційних банків є забезпечення стабільного розвитку банківської системи, створення належного конкурентного середовища на фінансовому ринку, забезпечення захисту законних інтересів вкладників і клієнтів банків, створення сприятливих умов для розвитку економіки; забезпечення фінансової стабільності банківського сектору має надзвичайно важливе суспільне значення, оскільки неефективність фінансової системи призводить до зменшення надходжень до Державного бюджету, а також до виникнення значних непередбачуваних витрат у випадку настання кризових явищ для порятунків фінансової системи, що обмежує державу у її можливостях забезпечувати належним чином конституційні права і свободи, зокрема у сфері позитивних обов'язків держави перед громадянами.

Отже, необхідність захисту суспільного (публічного) інтересу виникає під час розгляду різних категорій справ у публічно-правових спорах, що свідчить про особливу роль адміністративних судів у цьому процесі.

Висновки. Проведений у цій статті аналіз дає підстави для висновку, що співмірність (справедливий баланс) між приватними та суспільними (публічними) інтересами є складовою конституційного принципу верховенства права.

Аналіз судової практики доводить, що, як правило, приватне право особи, зокрема, таке, як право власності, право на підприємницьку діяльність, на свободу слова та на вільне вираження своїх поглядів і переконань та ін., має поступатися суспільному (публічному) інтересу за умови, якщо при цьому не порушується необхідний баланс (пропорційність) між метою, на досягнення якої спрямоване таке обмеження, та несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи.

Захист суспільних (публічних) інтересів, за загальним правилом, забезпечується такими правовими інструментами, як: конкуренція (заборона дискримінації), відкритий конкурс, аукціон, свобода слова, доступ до публічної інформації (відкриті дані), залучення громадськості до прийняття рішень суб'єктами владних повноважень (громадський контроль), а також всеохоплюючим практичним застосуванням у всіх сферах суспільно-управлінського життя принципу прозорості (відкритості, гласності, транспарентності).

Використані джерела:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 06.01.2022)
2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>. (дата звернення: 06.01.2022)
3. Нестерович В. Ф. Категорія «інтерес» у правотворчості: загально-теоретичні аспекти. *Вісник Луцького державного університету внутрішніх справ*. 2006. № 1. С. 73–78.
4. Берназюк Я. Принцип належного урядування (good governance): національна та європейська судова практика. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2021. Випуск 64. С. 189-197.
5. Берназюк Я. Особливості розгляду спорів щодо функціонування національних природних парків: Збірник матеріалів Міжнародного судового форуму «Судовий захист природного довкілля та екологічних прав» (м. Київ, 7 листопада 2019 року). Київ, 2019. 184 с.

6. Ухвала Верховного Суду від 25 жовтня 2019 року у справі № 520/15025/16-а. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/85206843>. (дата звернення: 06.01. 2022)
7. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 3 березня 2020 року у справі № 826/7011/16. URL : <https://reestr.court.gov.ua/Review/88245653>. (дата звернення: 06. 01.2022)
8. Постанова Верховного Суду від 5 листопада 2019 року у справі № 804/4585/18. URL : <https://reestr.court.gov.ua/Review/85493166>. (дата звернення: 06. 01.2022)
9. Постанова Верховного Суду від 20 березня 2018 року у справі № 337/3087/17(2-а/337/236/2017). URL : <https://reestr.court.gov.ua/Review/72899510>. (дата звернення: 06.01.2022)
10. X Щорічний судовий форум «Незалежна судова влада – фундамент держави в умовах турбулентності»: ключові під сумки першого дня. *Інтерфакс Україна*. 2021. URL : <https://ua.interfax.com.ua/news/press-release/770996.html?Fbclid=IwAR1ZQrKXBPYwQNFzF67D4G-mOISbN13mRiwY16qGkGGpjpFNV8kZiX0y8ZQ>.
11. Case of Vavříčka and others v. the Czech Republic: decision of the European Court of Human Rights, 08.04.2021, № 47621/13 and 5 others. URL : <https://hudoc.echr.coe.int/rus#%7B%22fulltext%22:%5B%22247621%2F13%22%22%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22%22%22CHAMBER%22%22%22itemid%22:%5B%222001-209039%22%22%7D>.
12. Конвенція про права дитини: Міжнародний документ від 20.11.1989. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text. (дата звернення: 06.01. 2022)
13. Про ратифікацію Конвенції про права дитини: постанова Верховної Ради Української РСР від 27.02.1991 № 789-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/789-12#Text>. (дата звернення: 06.01.2022)
14. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>. (дата звернення: 06.01.2022)
15. Постанова Верховного Суду від 15 жовтня 2019 року у справі № 810/3894/17. URL : <https://reestr.court.gov.ua/Review/85032366>. (дата звернення: 06.01. 2022)
16. Постанова Верховного Суду від 21 серпня 2019 року у справі № 826/12524/18. URL : <https://reestr.court.gov.ua/Review/83799960>. (дата звернення: 06. 01.2022)
17. Постанова Верховного Суду від 21 серпня 2018 року у справі № 826/19128/16. URL : <https://reestr.court.gov.ua/Review/76032289>. (дата звернення: 06. 01.2022)
18. Case of Thoma v. Luxembourg: decision of the European Court of Human Rights, 29.06.2001, № 38432/97. URL : <https://hudoc.echr.coe.int/rus#%7B%22fulltext%19:%5B%22Thoma%20v.%20Luxembourg%22%22%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22%22%22CHAMBER%22%22%22itemid%22:%5B%222001-59363%22%22%7D>].
19. Постанова Верховного Суду від 9 лютого 2021 року у справі № 856/9/20-а. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/94770447>. (дата звернення: 06.01.2022)
20. Постанова Верховного Суду від 15 квітня 2020 року у справі № 826/779/18. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/88814809>. (дата звернення: 06.01. 2022)

References:

1. Konstitutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. (1996) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA%96-%D0%B2%D1%80#Text>. [in Ukrainian].
2. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 06. 07.2005 № 2747-IV. (2005) N. p. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>. [in Ukrainian].
3. Nesterovych, V. F. (2006) Katehoriya «interes» u pravotvorchosti: zahal'noteoretychni aspekty. *Visnyk Luhanskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav - Bulletin of Luhansk State University of Internal Affairs*, 1, 73-78. [in Ukrainian].

4. Bernazyuk, Ya. (2021) Princip nalezhnogo uryaduvannya (good governance): nacional'na ta evropejs'ka sudova praktika. *Naukovij visnik Uzhhorods'kogo nacional'nogo univ'erситetu. Seriya Pravo - Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Law series, issue 64, 189-197.* [in Ukrainian].

5. Bernazyuk, Ya. (2019) Osoblivosti rozglyadu sporiv shchodo funkcionuvannya nacional'nih prirodni parkiv. *Zbirnik materialiv Mizhnarodnoho sudovoho forumu: «Sudovij zahist prirodnoho dovkillya ta ekologichnih prav» (m. Kyiv, 7 lystopada 2019 roku): - Proceedings of the International Judicial Forum "Judicial Protection of the Natural Environment and Environmental Rights" (Kyiv, November 7, 2019).* Kyiv. [in Ukrainian].

6. Ukhvala Verkhovnoho Sudu vid 25 zhovtnia 2019 roku u spravi № 520/15025/16-a. (2019) N. p. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85206843>. [in Ukrainian].

7. Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 3 bereznia 2020 roku u spravi № 826/7011/16. (2020) N. p. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88245653>. [in Ukrainian].

8. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 5 lystopada 2019 roku u spravi № 804/4585/18. (2019) N. p. URL : <https://reestr.court.gov.ua/Review/85493166>. [in Ukrainian].

9. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 20 bereznia 2018 roku u spravi № 337/3087/17(2-a/337/236/2017). (2018) N. p. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72899510>. [in Ukrainian].

10. X Shchorichnyi sudovy forum «Nezalezna sudova vlada – fundament derzhavy v umovakh turbulentnosti»: kluchovi pidsumky pershoho dnia. *Interfaks Ukraina - Interfax Ukraine.* (2021) N. p. URL : <https://ua.interfax.com.ua/news/press-release/770996.html?fbclid=IwAR1ZQrKXBPYwQNfZF67D4G-mOISbNI3mRiwY16qGkGGpjpFNV8kZiX0y8ZQ>. [in Ukrainian].

11. Case of Vavříčka and others v. the Czech Republic: decision of the European Court of Human Rights, 08.04.2021, № 47621/13 and 5 others. (2021) N. p. URL : <https://hudoc.echr.coe.int/rus#%7B%22fulltext%22%3A%2247621%2F13%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001-209039%22%7D>. [in English].

12. Konventsiia pro prava dytyny: Mizhnarodnyi dokument vid 20.11.1989. (1989) N. p. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text. [in Ukrainian].

13. Pro ratyfikatsiiu Konventsii pro prava dytyny: postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 27.02.1991 № 789-XII. (1991) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/789-12#Text>. [in Ukrainian].

14. Pro okhoronu dytynstva: Zakon Ukrainy vid 26.04.2001 № 2402-III. (2001) N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>. [in Ukrainian].

15. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 15 zhovtnia 2019 roku u spravi № 810/3894/17. (2019) N. p. URL : <https://reestr.court.gov.ua/Review/85032366>. [in Ukrainian].

16. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 21 serpnia 2019 roku u spravi № 826/12524/18. (2019) N. p. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83799960>. [in Ukrainian].

17. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 21 serpnia 2018 roku u spravi № 826/19128/16. (2018) N. p. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76032289>. [in Ukrainian].

18. Case of Thoma v. Luxembourg: decision of the European Court of Human Rights, 29.06.2001, № 38432/97. (2001) N. p. URL : <https://hudoc.echr.coe.int/rus#%7B%22fulltext%22%3A%22Thoma%20v.%20Luxembourg%22%2C%22documentcollectionid%22%3A%22GRANDCHAMBER%22%2C%22CHAMBER%22%2C%22itemid%22%3A%22001-59363%22%7D>. [in English].

19. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 9 liutoho 2021 roku u spravi № 856/9/20-a. (2021) N. p. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94770447>. [in Ukrainian].

20. Postanova Verkhovnoho Sudu vid 15 kvitnia 2020 roku u spravi № 826/779/18. (2020) N. p. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88814809>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 08.01.2022

Bernazyuk Ya., Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Professor of the Department of Constitutional and International Law, Tavriya National University, V. Vernadsky (Kyiv, Ukraine)

ANALYSIS OF JUDICIAL PRACTICE IN SOME CATEGORIES OF CASES ON THE PROTECTION OF PUBLIC INTEREST

The article reveals the concept and content of public (public) interest, defines the criteria for achieving a fair balance of public (public) and private interests in administrative relations, as well as administrative proceedings.

Based on the analysis of the practice of the Supreme Court, it was found that the public (public) interest covers such important areas as, in particular, public safety, environmental protection, improvement of settlements, subsoil use, transfer of state-owned land, access to public information, protection of public information. cultural heritage sites, etc. It is proved that the grounds for protection of public (public) interest in administrative proceedings may be a violation or the presence of an objective threat of violation of such interest.

It has been established that a stable position has been formed in the national judicial practice, according to which in such crucial areas as preservation of state sovereignty, territorial integrity of the state, solving global environmental problems, improvement of settlements, subsoil use, environmental protection, public safety, access to public information and etc., it is obligatory for the subjects of power to take into account when making public management decisions of public (public) interest, which, in the case of direct competition, as a general rule, should yield private interest (property right, right to engage in entrepreneurial activity). etc.) and ensuring the necessary balance between public (public) and private interests.

It is proved that the protection of public (public) interests, as a general rule, is provided by such legal instruments as: competition (prohibition of discrimination), open competition, auction, freedom of speech, access to public information (open data), public involvement in decision-making, objects of power (public control), as well as the comprehensive practical application in all spheres of public life of the principle of transparency (openness, transparency, transparency).

Keywords: public interest, judicial practice, administrative proceedings, Supreme Court.